

Informační prameny a fondy

Knihy a e-knihy ve fondu II.

3. 3. 2023

Co už máme za sebou?

- základní principy budování fondu + dobrý fond
- knihy vs. e-knihy, výhody a nevýhody
- e-knihy a jejich potenciál
- ochrana e-knihy (*DRM, vodoznak atp.*)

Formáty a zařízení

Formáty e-knih

- běžní uživatelé jsou často od formátů odříznutí
- včetně těch v knihovně
- *např. Amazon a Kindle*

- i tak je dobré je znát...
- často se s nimi setkáme i v legálních zdrojích

vojna-a-mir.kf8

vojna-a-mir.epub

vojna-a-mir.azw

vojna-a-mir.mobi

vojna-a-mir.pdf

vojna-a-mir.djvu

vojna-a-mir.fb2

muni.cz/go/iskb05

Formáty e-knih

- EPUB – nejrozšířenější otevřený formát e-knih dle podílu na trhu, *IDPF* – Interantional Digital Publishing Forum, EPUB2 nepodporoval interaktivní obsah, [EPUB3](#) podporuje vše včetně book widgetů, Kindle ho neumí (resp. neuměl – *Send to Kindle*);

Formáty e-knih

- MOBI – jako EPUB vychází z formátu OEB (*open e-book*), firma Mobipocket (2000), později nakoupena Amazonem; přetvořeno pro Kindle 2, uzavřený formát; nepodporuje zvuk a video;
- AZW/AZW4 – současný Amazon formát, vychází z MOBI, ale podporuje zvuk i video (také jako *.kf8*), přístupnost...
- IBA – Apple iBooks Author

uzavřený vs. otevřený formát

Formáty e-knih

- PDF – jednoduchý, rozšířený, malé možnosti interaktivního obsahu; od roku 2008 otevřený, PDF/A; ve čtečce tzv. *fixed text*
- FB2 – založen na XML, metadata integrovaná, lokální popularita (RU)
- desítky dalších (*doménově specifické atp.*)
- DjVu – populární formát ve vědě a státní správě, výborná komprese v několika vrstvách: *100 BW stránek pod 1MB*

Journey Without Maps

by [Graham Greene](#)

Publication date [1936](#)
 Topics -
 Collection [millionbooks](#); [universallibrary](#)
 Language [English](#)

This book cannot be viewed because it is under review by the Million Books Project

Addeddate 2003-11-21 09:54:05
 Collectionid JourneyWithoutMaps
 Foldoutcount 0
 Identifier JourneyWithoutMaps
 Identifier-ark ark:/13960/t2c90st80
 Numeric_id 73894
 Ocr ABBYY FineReader 11.0 (Extended OCR)
 Pages 334
 Ppi 600
 Public_date 2003-11-21 09:54:05
 Scanningcentre Ccl,Hyderabad
 Type Text

24,033 Views

11 Favorites

[1 Review](#)

DOWNLOAD OPTIONS

ABBYY GZ	1 file
BOOK COVER	1 file
DAISY For print-disabled users	1 file
DJVU	1 file
EPUB	1 file
FULL TEXT	1 file
HTML	334 files
ITEM TILE	1 file
JPEG	16 files
KINDLE	1 file
PDF	1 file
RICH TEXT FORMAT	334 files
SINGLE PAGE PROCESSED JP2 ZIP	1 file
TEXT	334 files
TGZIPPED TEXT FILES	1 file
TIFF	670 files

Reviews

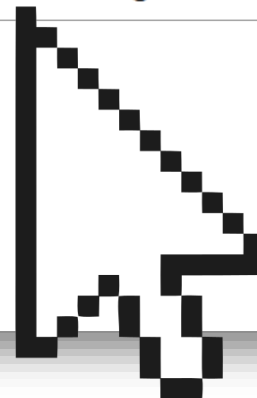
[+ Add Review](#)

Reviewer: [stbalbach](#) - ★★★★★ - July 4, 2011

Subject: Journey with maps

How to view this book:

1. Scroll down to bottom of this page
2. Click on "HTTP", seen on left side of page.
3. Right-click and save the .djvu file

Welcome to Project Gutenberg

Project Gutenberg is a library of over 60,000 free eBooks

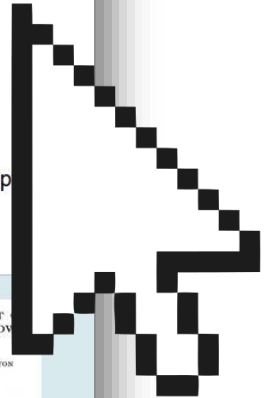
Choose among free epub and Kindle eBooks, download them or read them online. You will find the world's great literature here, with focus on older works for which U.S. copy volunteers digitized and diligently proofread the eBooks, for you to enjoy.

Daughter by Philip José Farmer	The dreamers by Lu Kella	Tom Swift and his flying boat by Victor	Fors Clavigera (Volume 6 of 8) by John Ruskin	Twenty years around the world by John	English spelling and spelling	Ri-Ra-Rutsch by Paul Koch	Gora II by Rabindranath Tagore	The history of steam navigation by John Kennedy	The secret of Father Brown by G. K.

Some of our latest eBooks [Click Here for more latest books!](#)

Survey for Project Gutenberg visitors. You are invited to participate in a Visitor Experience Survey to gather information about the people who use Project Gutenberg. After the survey, consider participating in an optional visitor experience research project interview to help guide changes to the Project Gutenberg website. Everyone who offers to participate in the interview will receive a \$15 gift card. Find the survey [here](#).

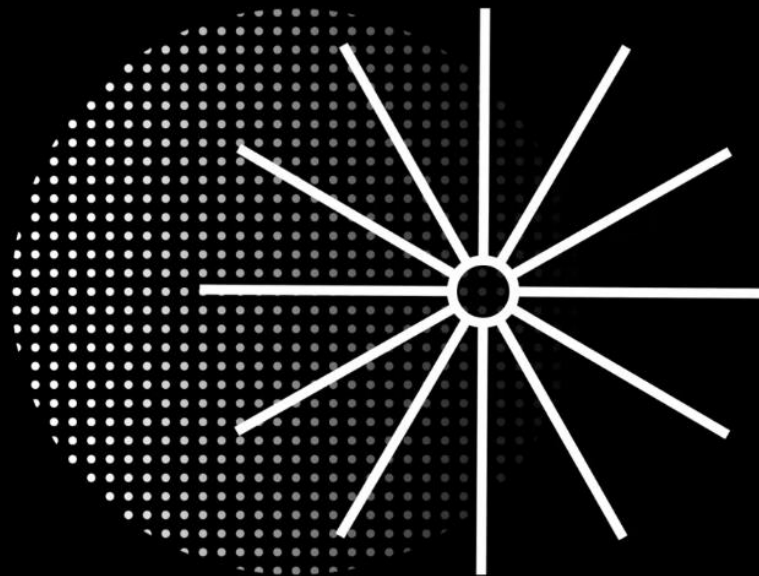
50 years of eBooks 1971-2021. In 2021, Project Gutenberg celebrated the [first eBook](#) for reading enjoyment and unlimited free redistribution. This eBook was created on July 4, 1971, by the founder, Michael S. Hart. [Read more about this lasting innovation.](#) Project Gutenberg is grateful to all volunteers who helped to reach this milestone anniversary. Project Gutenberg offers a vast collection of the world's great literature. Read, enjoy, and share!

<https://www.next-book.info/>

Karel
Čapek

Továrna
na absolutno

N→B

Dočetli jste po [36. větě](#) v kapitole **Kanonizační proces**.

[Pokračovat ve čtení](#)

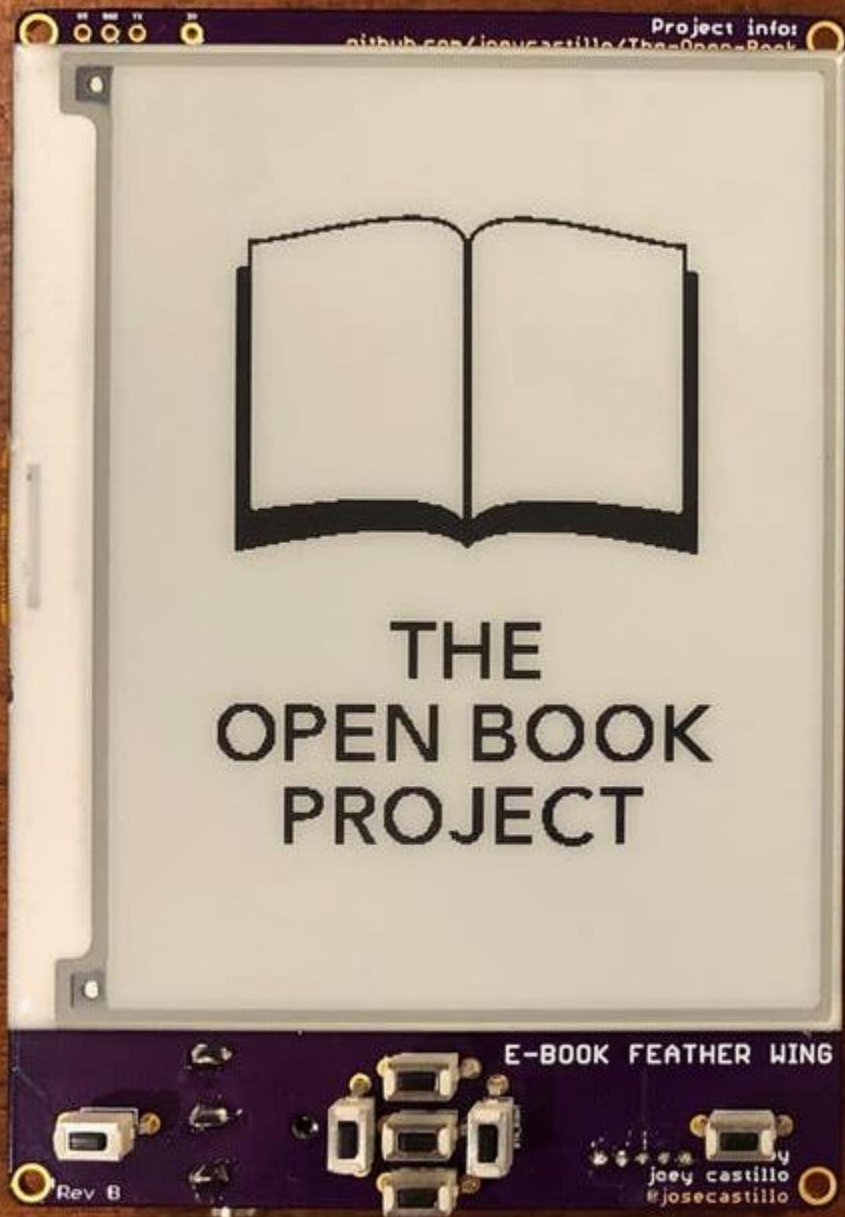
0 min · 0 % · 0.1

Zařízení

- e-knihy se dají číst kdekoliv
- čtečka / notebook / tablet
- **výhoda technologie e-inku?**

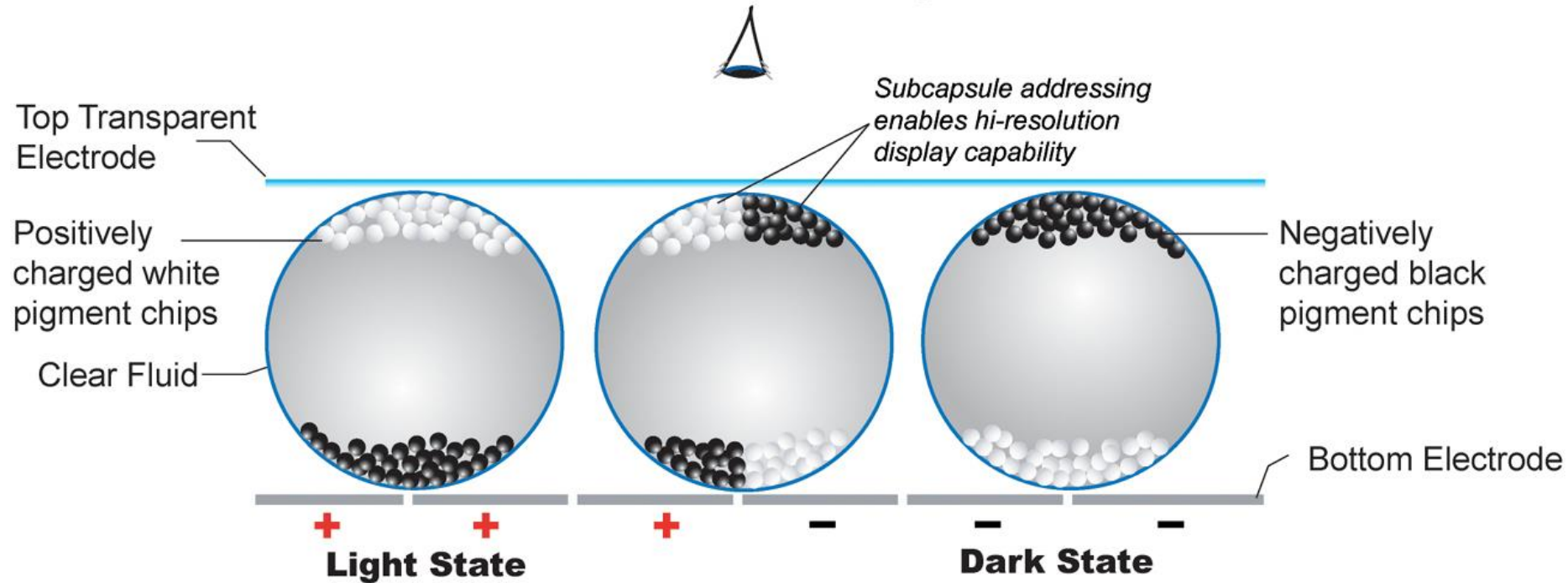
Zařízení

- čteček je na trhu celá řada – *na co si dát pozor?*
- **otevřenost** – *výrobce vás uzavře do ekosystému*
- The Open Book Project (2019)
- <https://github.com/joeycastillo/The-Open-Book>

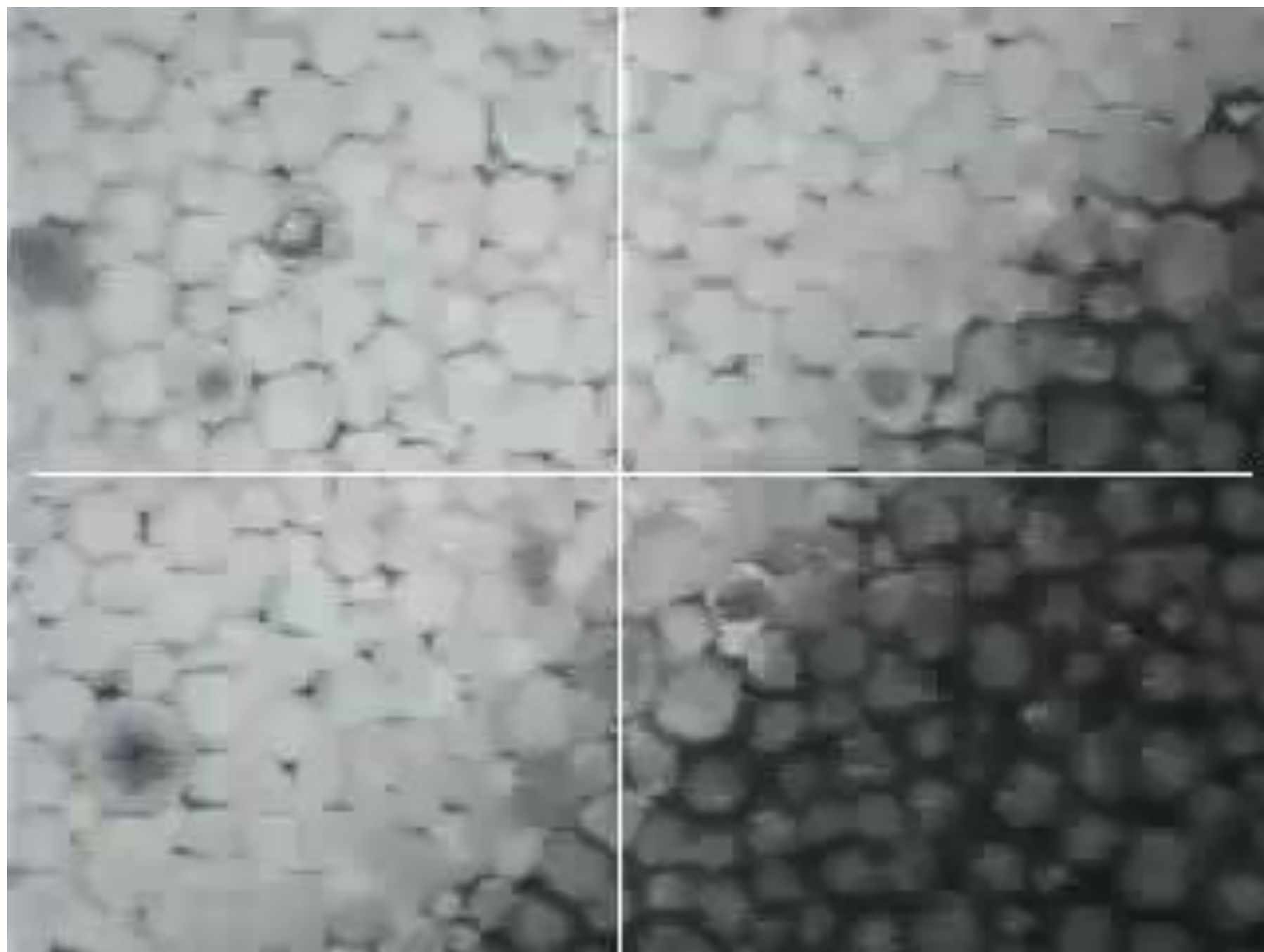
Zařzení | E-inkoust

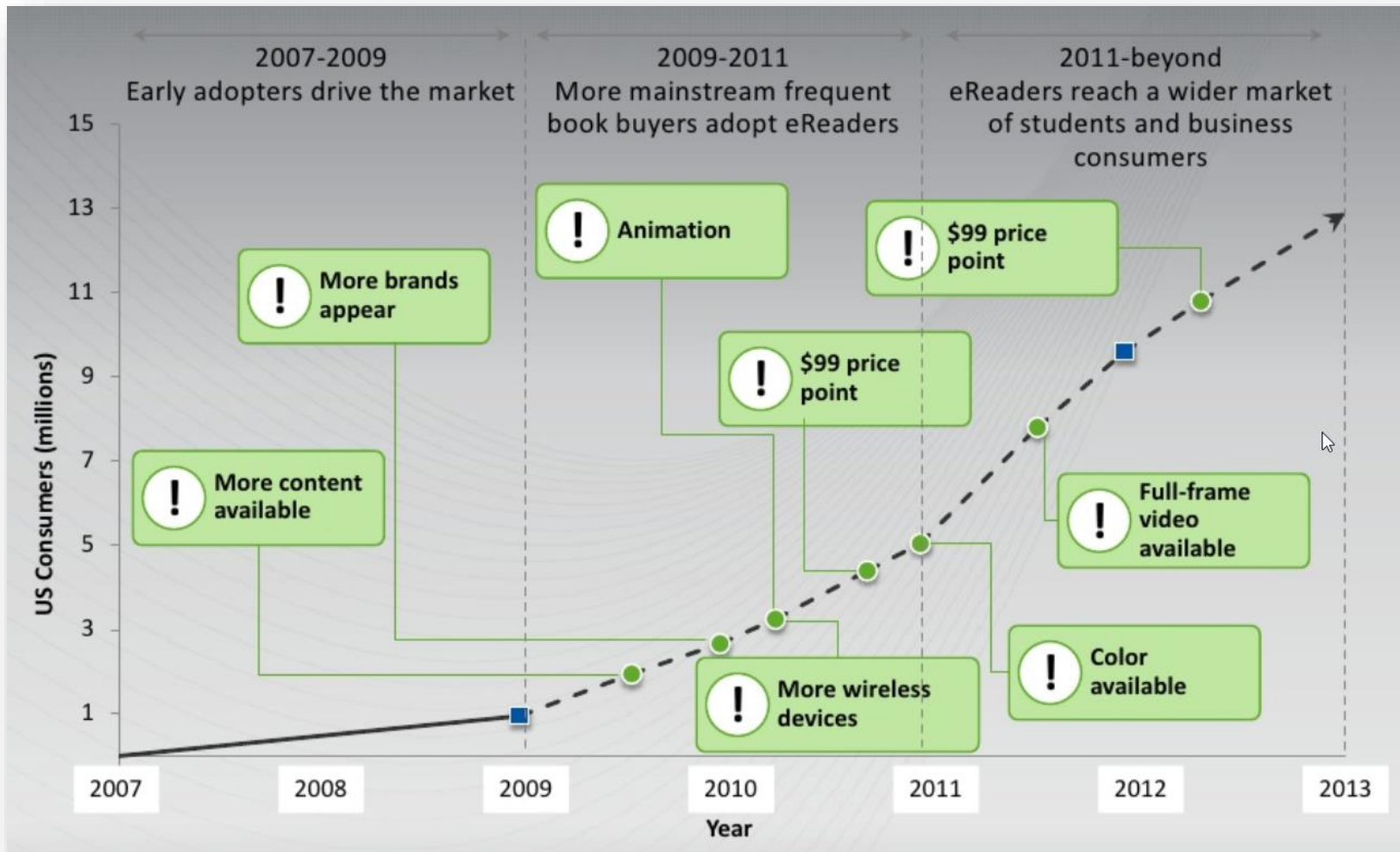
Cross-Section of Electronic-Ink Microcapsules

NOTE: Copyright E Ink Corporation, 2002. Image not drawn to scale - for illustration purposes only.

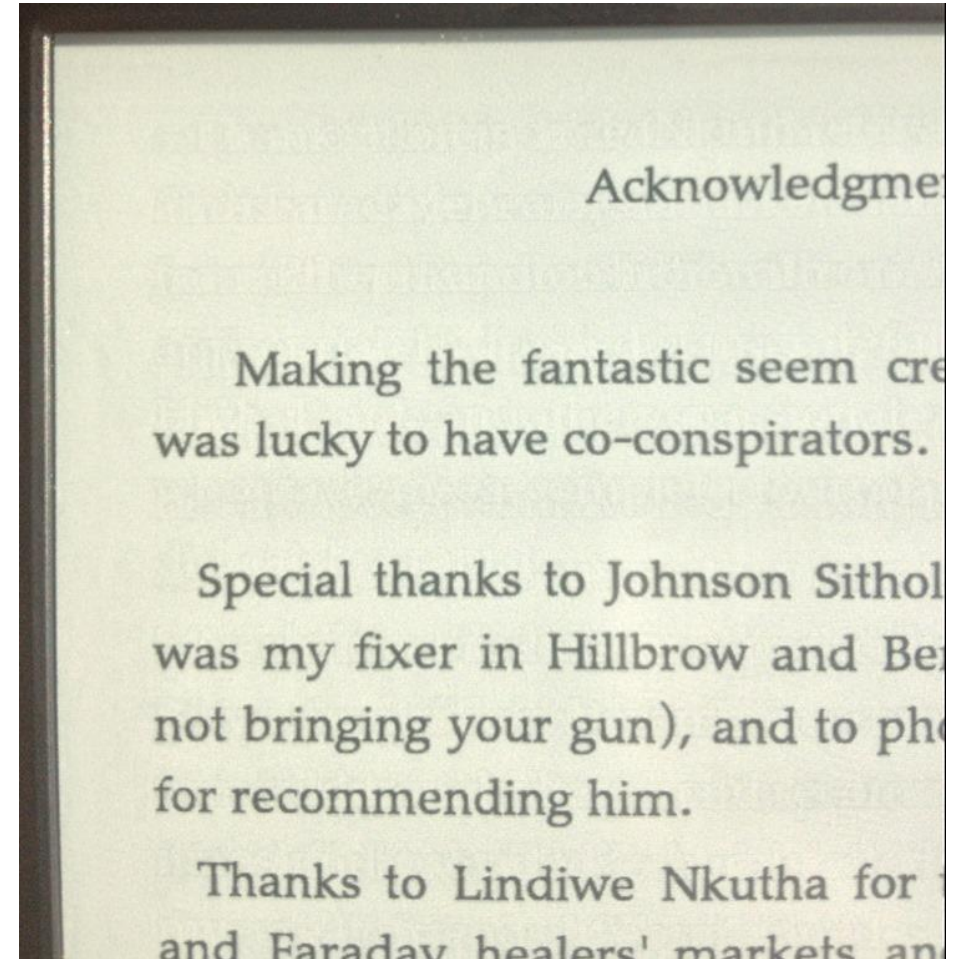

Zařízení | Limits e-inkoustu

- barva problematická
- video problematické
- *refresh / ghosting*
- *Regal Waveform*

Scott Hanselman

Zařízení | Nové technologie?

- CLEARink
- elektroforéza, ale jiný typ inkoustu a reflexní vrstvy
- e-ink využívá dvě částice (B/W), CLEARink jen B
- LCD vrstva, ale stále levnější produkce = barva
- možnost renderovat video
- ukázka [ClearInk 2.0](#)

Aktuální
vývoj
barvy

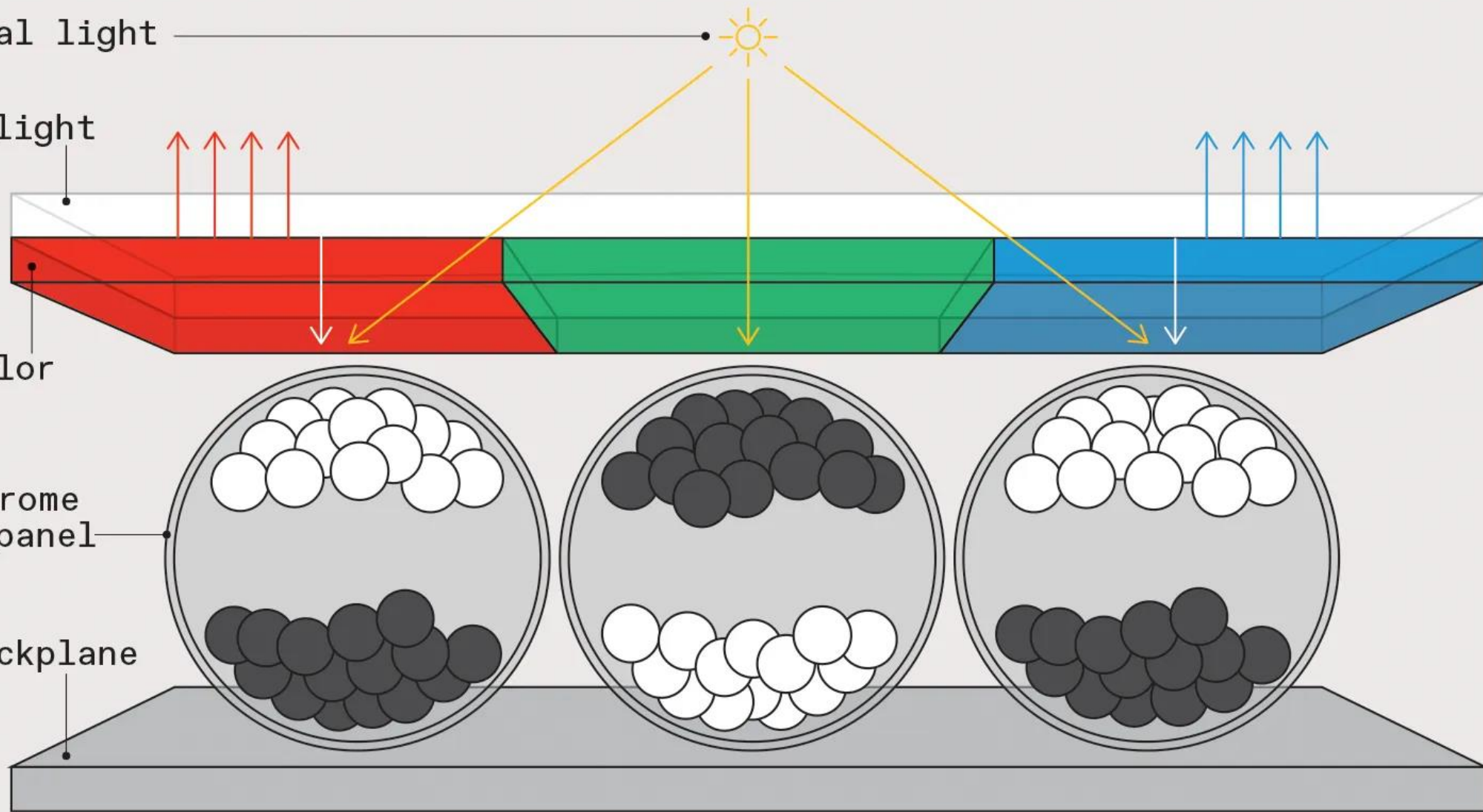
External light

Front light

RGB color filter

Monochrome E Ink panel

TFT backplane

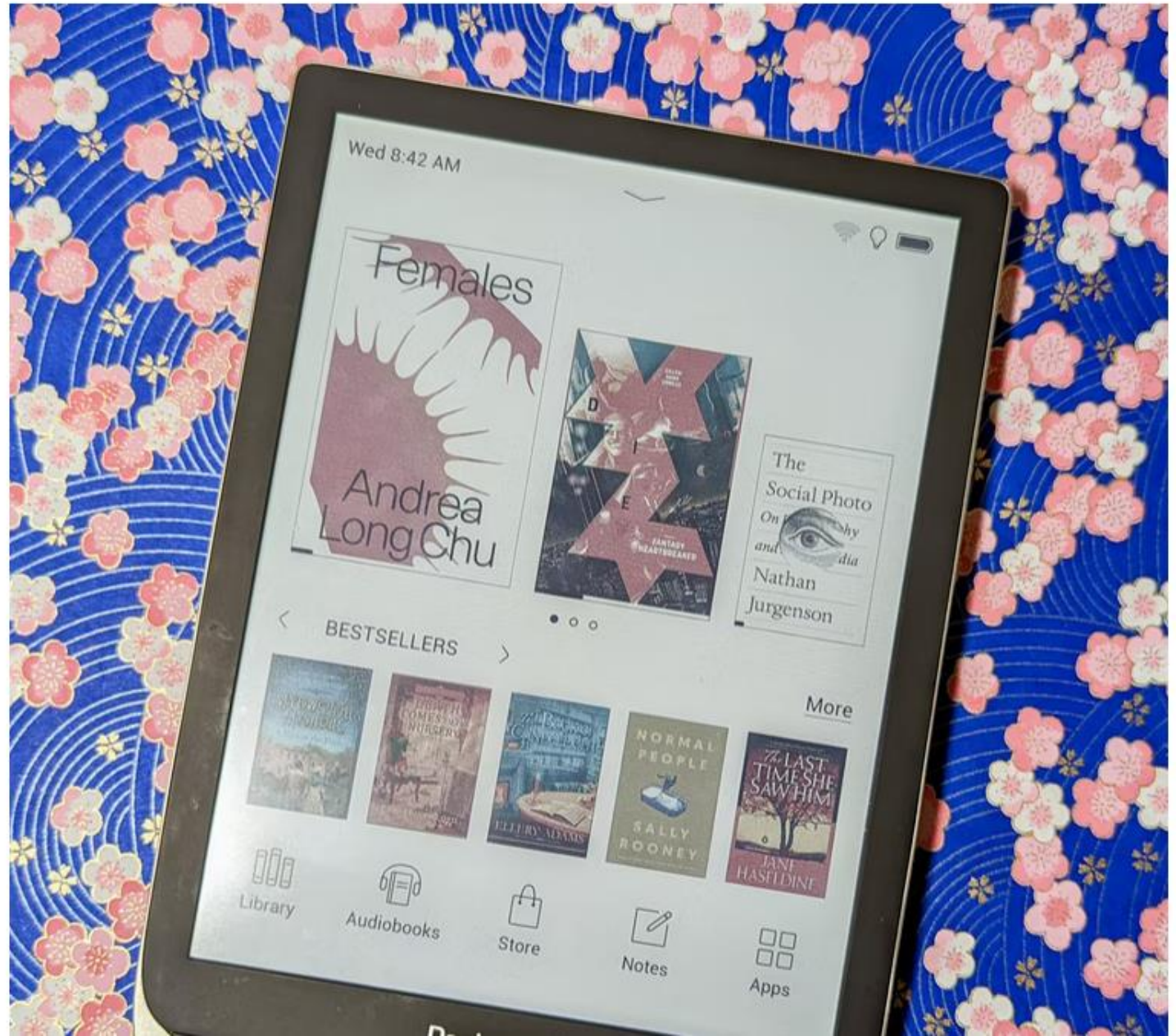
Ian Carlos Campbell

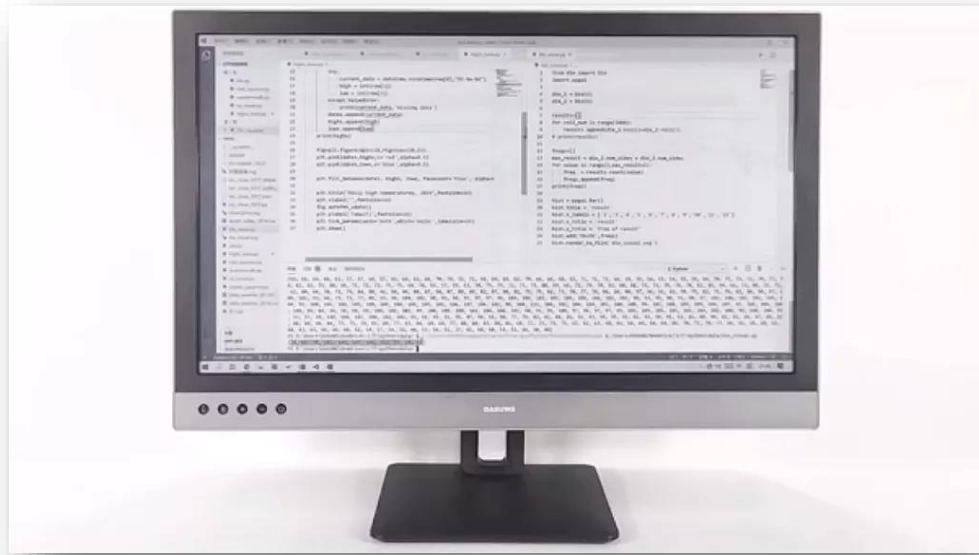
12.1.2021 9:42 PM

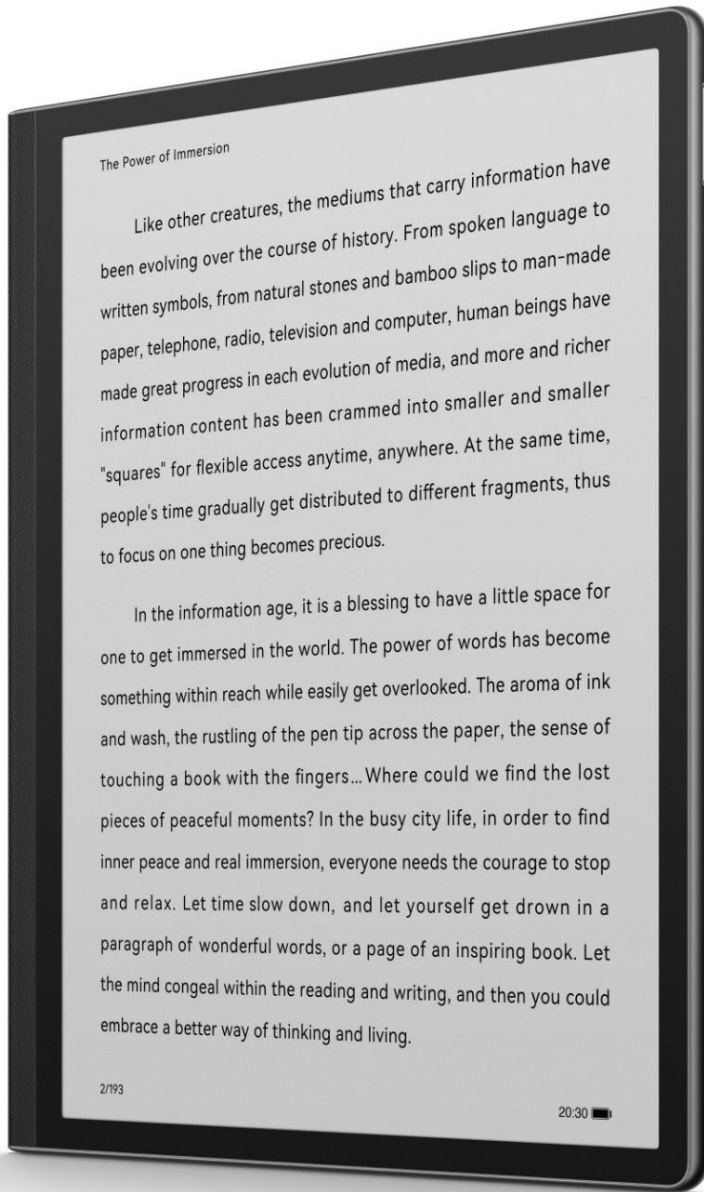
REVIEWS

Sorry, color e-readers are a flop (for now)

The PocketBook InkPad Color doesn't find a truly great use-case for color E Ink screens even if it shows how the technology has improved.

Půjčování čteček

- není definováno knihovním zákonem
- nutno ošetřit v knihovním řádu
- nepůjčujeme obsah, ale zařízení
- problém: HW má i *firmware*

Trh s e-knihami

Cenová politika

- jaká by měla být cena za e-knihu?
- *individuální*
- kopie tištěné = nižší
- přidaný obsah = stejný nebo vyšší?
- *kde zjistit, jak to tedy je?*

Trh s e-knihami

- statistiky **SČKN**
- 2017: 1,7% podílu na celkovém obratu CZ knižního trhu
- 63 % ceny tištěné knihy
- učebnice a odborná lit. max 15 % sleva

Trh s e-knihami

- statistiky SČKN
- březen, duben 2020 – růst
- meziroční růst po *covid-19* zpomalil
- 1,45 mil. kusů e-knih v roce 2021

Prodejci e-knih

Výpůjčky e-knih v knihovnách

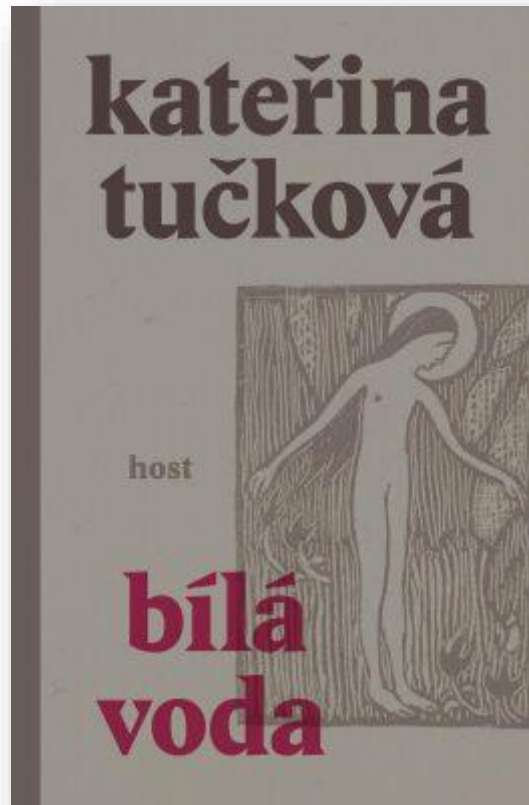
Do projektu výpůjček e-knih v knihovnách od společnosti Palmknihy bylo ke konci roku 2021 zapojeno 230 knihoven, které rozšířily nabídku na 11 400 titulů (zapojeno 294 nakl. značek). Zájem o tuto službu mezi čtenáři knihoven meziročně vzrostl o 28 %.

E-knihy v knihovnách

Problémy

- *knihy ošetřeny knihovní licencí, ale netýká se to e-knih*
- *lze půjčovat e-knihy?*
- omezený trh pro knihovny
- cena e-knih a různé modely placení za výpůjčku
- musí uzavřít licenční smlouvy -> **prostředníci**
- sériové vs. paralelní půjčování

sériové vs. paralelní půjčování

Hlavní model e-půjčování

- distributoři řeší licenční podmínky s vydavatelem či svazy
- vydavatel si určí podmínky
- knihovnám pak poskytují hotové řešení
- dodávají kompletní technologické zázemí
- hlídání výpůjček řeší DRM

eReading (Palmknihy)

- dostupné na dodaných čtečkách nebo skrze appku
- nyní převzaly Palmknihy (model zůstává)
- 3/2023 – 11000+ titulů
- *e-ink s Androidem i vlastní...*
- [PŘÍKLAD IMPLEMENTACE](#)

Navrhli jste někdy
knihovně knihu,
kterou by měli
nakoupit?

PDA/DDA

- *patron/demand-driven acquisition*
- prostředky jsou omezené
- nejhorší je, když koupíme něco, co nikdo nechce
- modely pro tištěné dokumenty
- nový smysl v oblasti el. dokumentů a e-knih
- STL – *short term loan*

Try our Evidence-Based Acquisition model for ebooks

eReading (Palmknihy)

- dostupné na dodaných čtečkách nebo skrze appku
- nyní převzaly Palmknihy (model zůstává)
- 3/2023 – 11000+ titulů
- *e-ink s Androidem i vlastní...*
- [PŘÍKLAD IMPLEMENTACE](#)
- [*jak se za to platí?*](#)

Flexibooks

- výpůjčky na 31 dní / 1 rok
- 3500+ titulů
- vlastní DRM
- čtečky pro iOS, Android, Windows
- odborné knihovny

flexi
BOOKS

docela jiné e-knihy

Nakladatelé

- ✓ Grada Publishing
- ✓ Nakladatelství Fraus
- ✓ Fragment
- ✓ SHOCart
- ✓ Informatorium
- ✓ RAABE
- ✓ EDUKO
- ✓ Backstage Books
- ✓ Nakladatelství Portál
- ✓ Prodos
- ✓ Kartografie Praha
- ✓ Starý most
- ✓ CODEXIS publishing
- ✓ Litmedia
- ✓ TZ-one
- ✓ a další

Univerzitní vydavatelé

- ✓ Masarykova univerzita v Brně
- ✓ Univerzita Palackého v Olomouci
- ✓ Univerzita Pardubice
- ✓ Západočeská univerzita v Plzni
- ✓ Vysoké učení technické v Brně

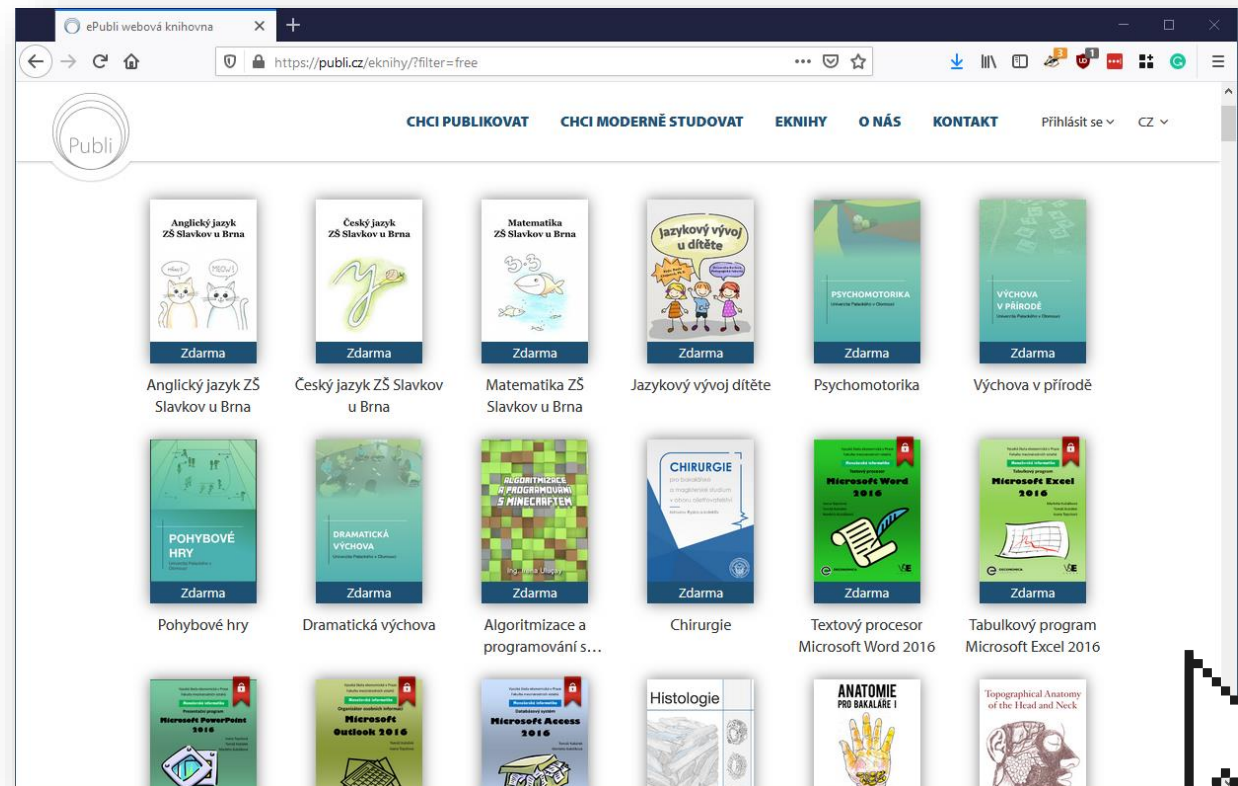
Levná-knihovna.cz

- výpůjčky až na 14 dní + čtení v knihovně
- cca. 450 e-knih
- právo a právní otázky

Publi

- zaměřeno na obsah
- učebnice s multimédií
- mKnihy
- <https://emuni.publi.cz/>

ProQuest Ebook Central

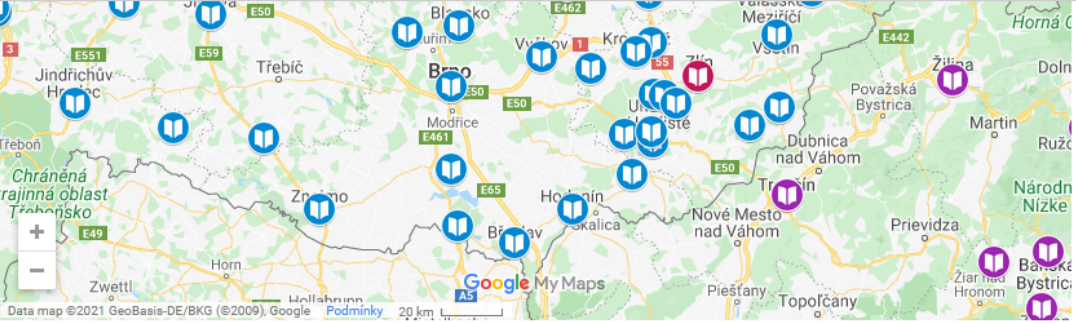
- dříve *ebrary*, stejný model EBSCO eBooks
- výpůjčky na 21 dní + čtení v knihovně
- Shibboleth, proxy, IP adresy
- Adobe DRM, čtečky pro iOS, Android, web
- všechny typy knihoven, hlavně odborné
- limity kopírování atp.
- **statistiky**

E-knihy pro knihovny - Palmknihy

https://sites.google.com/site/eknihyproknihovny/

E-knihy pro knihovny

Přehled dostupných výpůjček: [XML](#)

Propagační materiály: [návod](#), [bannery](#), [plakáty](#), [tabulky](#), [seznam eVýpůjček za 0 Kč](#) a [další](#)

Aplikace:

- eReading
 - iOS 8.4 a vyšší ([Apple App Store](#))
 - Android 4.1 a vyšší ([Google Play Store](#), [APK](#))
- Palmknihy
 - iOS 11.0 a vyšší ([Apple App Store](#))

...ání e-knih v knihovnách

https://www.pujcovani-eknih.cz

...ání e-knih v knihovnách

...optimalizována pro použití na počítačích. Na mobilních zařízeních se část obsahu nezobrazuje.

...áno **17.03.2021**. K dispozici **10053** e-knih od **198** nakladatelů ve **193** knihovnách. Ve wishlistu **0** titulů.
...e se slosování.

...máte k půjčování e-knih jakýkoli dotaz, [zeptajte se](#).

...lete odkazy na několik seznamů sloužících k mírnému zvýšení uživatelského komfortu a zlepšení orientace při
pujcování e-knih z nabídky serveru [Palmknihy v knihovnách](#), které tuto možnost nabízejí. Přehled dalších možností a
dostupných zdrojů je k dispozici na stránce [E-knihy pro knihovny](#).

Kliknutím na název e-knihy v libovolném seznamu se dostanete na její detail, ze kterého se dalším kliknutím dostanete přímo
do knihovny, kde si e-knihy můžete rovnou vypůjčit. [Stručný návod](#) (jak si e-knihy v knihovnách půjčovat) naleznete [zde](#).

[Registrovaní uživatelé](#) si mohou jednotlivé e-knihy zařazovat do vlastního [wishlistu](#) a následně si při samotném půjčování
vybírat z něj.

V současné době jsou k dispozici následující seznamy:

- Půjčování e-knih v knihovnách** ([Facebook](#), [Twitter](#), [RSS](#))
Facebooková stránka / profil na Twitteru / RSS kanál obsahující průběžně doplňované tipy na e-knihy dostupné k vypůjčení.

Jak to vypadá jinde?

- Amazon + Overdrive (Digital Library Reserve)
- od roku 2002, zejména USA a další země
- [Aplikace Libby](#)

- DE systém DiViBib a služba [OnLeihe](#)
- od roku 2007, předplacená služba
- dostupné i u nás

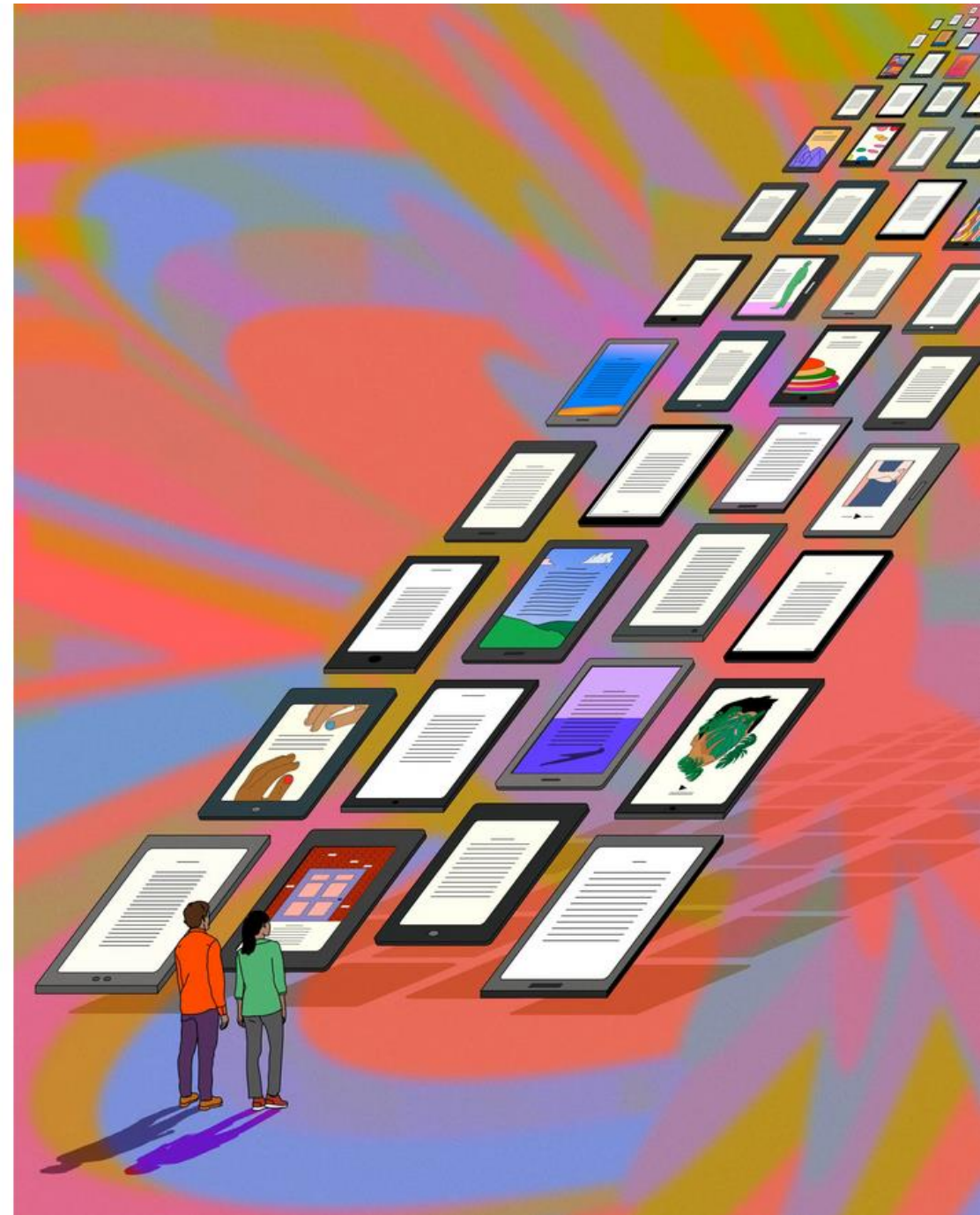
ANNALS OF COMMUNICATIONS

THE SURPRISINGLY BIG BUSINESS OF LIBRARY E-BOOKS

*Increasingly, books are something that libraries do not own
but borrow from the corporations that do.*

By Daniel A. Gross

September 2, 2021

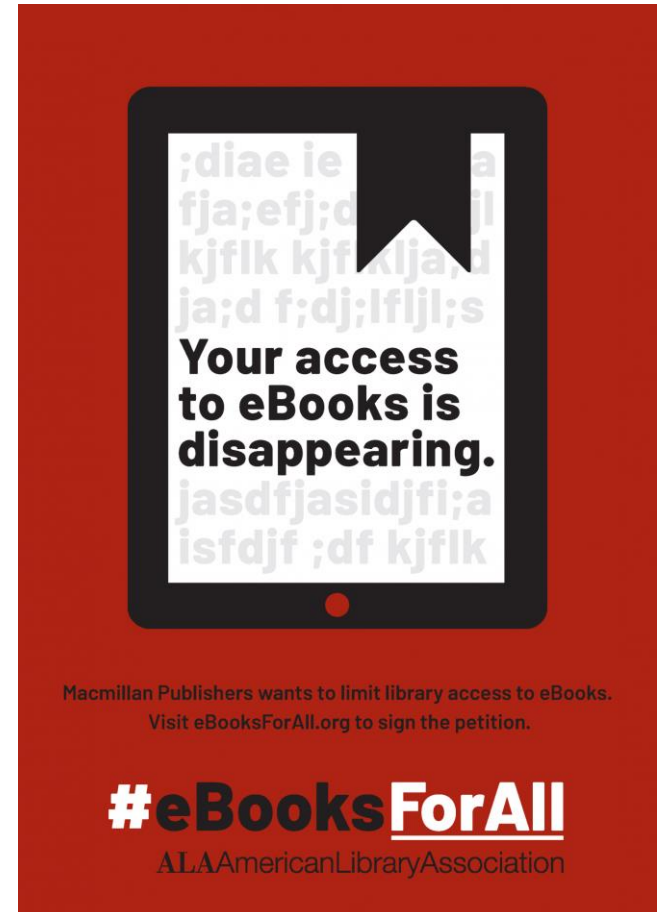

Libraries now pay OverDrive and its peers for a wide range of digital services, from negotiating prices with publishers to managing an increasingly complex system of digital rights. During our video call, Potash showed me OverDrive's e-book marketplace for librarians, which can sort titles by price, popularity, release date, language, topic, license type, and more. About fifty librarians work for OverDrive, Potash said, and "each week they curate the best ways each community can maximize their taxpayers' dollar." The company offers rotating discounts and generates statistics that public libraries can use to project their future budgets. When I viewed OverDrive's portal looked a bit like Amazon.com, Potash didn't say, with a touch of pride, "This is like coming into the front d

To illustrate the economics of e-book lending, the N.Y.P.L. sent me its January, 2021, figures for "A Promised Land," the memoir by Barack Obama that had been published a few months earlier by Penguin Random House. At that point, the library system had purchased three hundred and ten perpetual audiobook licenses at ninety-five dollars each, for a total of \$29,450, and had bought six hundred and thirty-nine one- and two-year licenses for the e-book, for a total of \$22,512. Taken together, these digital rights cost about as much as three thousand copies of the consumer e-book, which sells for about eighteen dollars per copy. As of August, 2021, the library has spent less than ten thousand dollars on two hundred and twenty-six copies of the hardcover edition, which has a list price of forty-five dollars but sells for \$23.23 on Amazon. A few thousand people had checked out digital copies in the book's first three months, and thousands more were on the waiting list. (Several librarians told me that they monitor hold requests, including for books that have not yet been released, to decide how many licenses to acquire.)

Všechno je to o podmínkách...

- US Big 5 – největší vydavatelé
- 2019: měnili podmínky po knihovny
- Macmillan: \$30 za jednu licenci e-knihy, pak 8 týdnů embargo, teprve pak mohou nakupovat další kopie, ale každá další licence \$60 na dva roky
- <https://ebooksforall.org/>

pořizujeme si (jen) licenci

Roald Dahl

Hayden Vernon

Sat 18 Feb 2023 13.20 GMT

Roald Dahl books rewritten to remove language deemed offensive

Augustus Gloop now 'enormous' instead of 'fat', Mrs Twit no longer 'ugly' and Oompa Loompas are gender neutral

 In Charlie and the Chocolate Factory the Oompa Loompas are now 'small people' instead of 'small men'. Photograph: Clive Thompson/Alamy

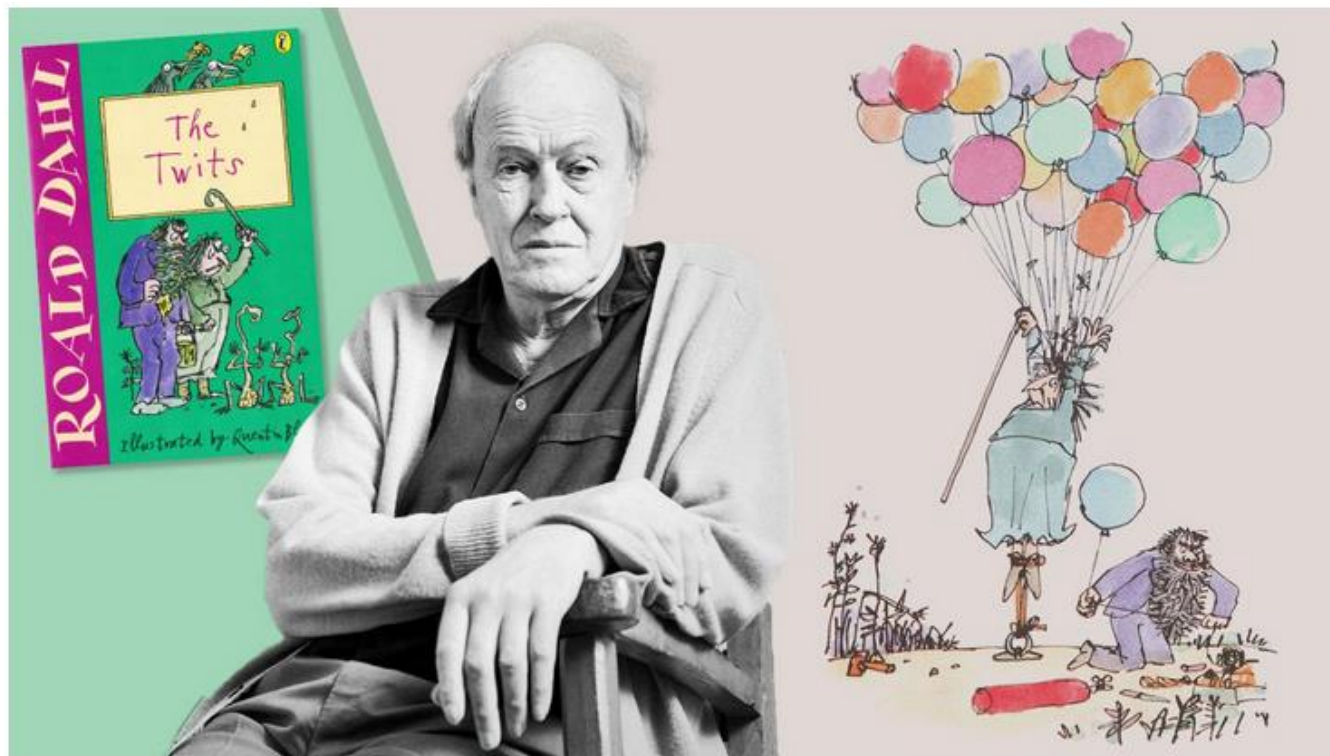
Roald Dahl's children's books are being rewritten to remove language deemed offensive by the publisher Puffin.

Puffin has hired sensitivity readers to rewrite chunks of the author's text to make sure the books "can continue to be enjoyed by all today", resulting in extensive changes across Dahl's work.

LITERATURE

Roald Dahl ebooks 'force censored versions on readers' despite backlash

Puffin announces plans to publish a classic collection as it emerges online libraries are being automatically updated with sensitivity changes

The changes made to Roald Dahl's books had provoked fierce criticism

Jiné varianty?

Vlastní produkce e-knih

Digitalizace

- destruktivní / nedestruktivní
- OCR
- metadata
- konverze
- zpřístupnění

books2ebooks

- sponzoring digitalizace
- dostupné následně pro všechny
- každý rok velké slevy
- <http://books2ebooks.eu/cs>

Slyšeli jste už někdy
o tzv. dílech
nedostupných
na trhu?

DNNT

- [definice DNNT](#)
- dokumenty jsou dosud chráněné autorským zákonem
- nejsou dostupné na trhu
- NK + knihovny podávají návrh
- seznam je vystaven [půl](#) roku
- **opt-out** je základní princip

		
Dílo nedostupné na trhu	Veřejné dílo	Neveřejné dílo
Oranžový zámek	Žádný zámek	Šedý zámek
Ize zobrazit odkudkoliv registrovaným čtenářem KFBZ	Ize zobrazit odkudkoliv kýmkoliv	Ize zobrazit pouze v prostorách Národní knihovny
Ize číst, nelze tisknout a stahovat	Ize číst, tisknout i stahovat	Ize číst jen v NK

Hledání | Národní digitální knihovna

https://ndk.cz/search?accessibility=dnnt&sort=newest

Národní digitální knihovna

Hledat s filtry Díla nedostupná na trhu

Procházet Sbírký Informace Přihlásit English

Výsledky: 1 - 60 / 197456

Hledat ve staré digitalizaci Pokročilé hledání

Řazení: Nově přidané

Aktivní filtry

- Díla nedostupná na trhu

Dostupnost

- Pouze veřejné 38549
- Pouze neveřejné 194946
- Díla nedostupná na trhu 197456**
- Vše 233495

Typ dokumentu

- Kniha 194394
- Noviny a časopisy 3045
- Mapa 1
- Hudebniny 15

Klíčové slovo

- Dějiny 6444
- History 3540
- Vlastivěda 1553
- Čeština 1349
- Kultura a společnost 959
- Druhá světová válka (1939-1945) 921

[Zobrazit více](#)

Počátkové dějepisu návodného na škole národní. 4

Horák, Ladislav
[1923]

Kniha

Palubní stíhači Jeho Veličenstva. 2. FAA 1942-1943

Šnajdr, Miroslav
1997

Kniha

Světová politika ve 20. století

Nálevka, Vladimír
2000

Kniha

Tajemná Olomouc, aneb, Olomouc, jak ji neznáte. 1

Schindler, Antonín
1998

Kniha

Tajemná Olomouc, aneb, Olomouc, jak ji neznáte. 2

Schindler, Antonín
2001

Kniha

Sedlák křivopřísežník : obraz ze života vesnického o 3 jednáních

Anzengruber, Ludwig
1919

Kniha

Umění na Slovensku : odkaz země a lidu : soubor dokumentů. 1

Šourek, Karel
1938

Kniha

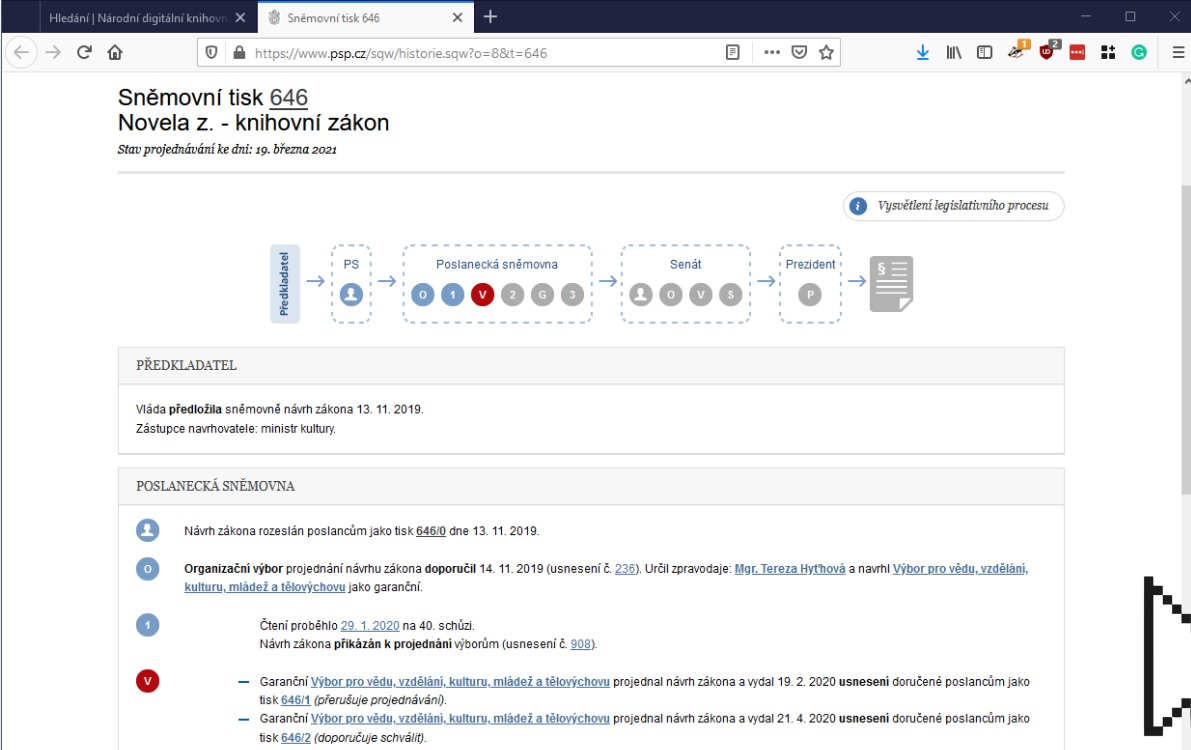
Ruská a ukrajinská emigrace v ČSR v letech 1918-1945 : sborník studií = Russian and

Veber, Václav
1994

Kniha

Povinný el. výtisk

- povinný výtisk
- měl by se týkat i el. dokumentů a e-knih?
- řeší se již dlouhé roky
- sledujte PSP

Hledání | Národní digitální knihovna | Sněmovní tisk 646

https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=646

Sněmovní tisk 646

Novela Z. - knihovní zákon

Stav projednávání ke dni: 19. března 2021

Vysvětlení legislativního procesu

Předkladatel → PS → Poslanecká sněmovna → Senát → Prezident

PŘEDKLADATEL

Vláda předložila sněmovně návrh zákona 13. 11. 2019.
Zástupce navrhovatele: ministr kultury.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

- Návrh zákona rozestán poslancům jako tisk 646/0 dne 13. 11. 2019.
- Organizační výbor projednání návrhu zákona doporučil 14. 11. 2019 (usnesení č. 236). Určil zpravodaje: [Mgr. Tereza Hythová](#) a navrhli [Výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu](#) jako garanční.
- Čtení proběhlo 29. 1. 2020 na 40. schůzi.
Návrh zákona **přikázán k projednání** vborům (usnesení č. 908).
- Garanční [Výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu](#) projednal návrh zákona a vydal 19. 2. 2020 **usnesení** doručené poslancům jako tisk 646/1 (*přerušuje projednávání*).
- Garanční [Výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu](#) projednal návrh zákona a vydal 21. 4. 2020 **usnesení** doručené poslancům jako tisk 646/2 (*doporučuje schválit*).

Výuka 10. 3. je nahrazena samostudiem!

Katalog e-knih - Městská knihovna X

https://www.mlp.cz/katalog-on-line/eknihy/

ÚVOD KATALOG AKCE NOVINKY O KNIHOVNĚ KARIÉRA NÁPOVĚDA POBOČKY HLEDAT

Kluby poezie
Bohumil Hrabal
E-kniha
Kluby poezie
Hrabal, Bohumil
ZÍSKAT

Krasosmutnění
Bohumil Hrabal
E-kniha
Krasosmutnění
Hrabal, Bohumil
ZÍSKAT

Městečko, kde se zastavil čas
Bohumil Hrabal
E-kniha
Městečko, kde se za...
Hrabal, Bohumil
ZÍSKAT

Harlekýnovy milióny
Bohumil Hrabal
E-kniha
Harlekýnovy milióny
Hrabal, Bohumil
ZÍSKAT

LAZAR A PÍSEŇ
Josef Kainar
E-kniha
Lazar a píseň
Kainar, Josef
ZÍSKAT

MOJE BLUES
Josef Kainar
E-kniha
Moje blues
Kainar, Josef
ZÍSKAT

šechny podoby lásky více >

PĚLIVOST SRDCE
Stefan Zweig
E-kniha

TEN ŽENA A TA MUŽ
Pavel Kohout
E-kniha

OD SEBE / K SOBĚ
Bisexuálovlo irské hledání
Jan Fojný
E-kniha

LÁSKA A SMETÍ
Ivan Klíma
E-kniha

JE HLÍNA K SNĚDKU?
Jakuba Katalpa
E-kniha

PÍSEČNÉ DÍTĚ
Viola Fischerová
E-kniha

Zdroj
týdne